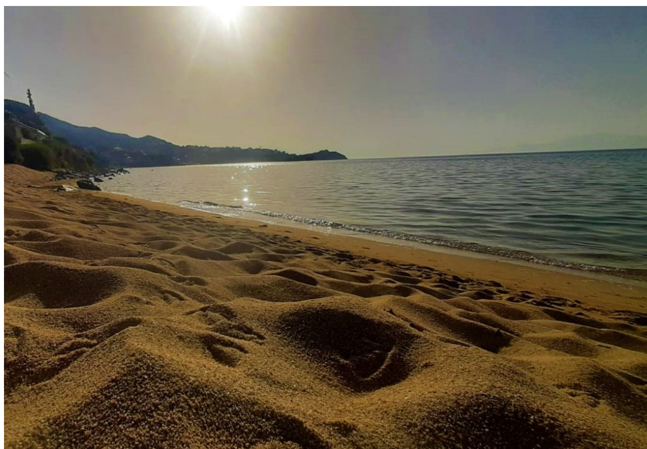
ANUNȚURI

• Cu o mică întârziere, nou botezatei **Xenia-Maria**, nepoata fraților Marian și Elena, îi dorim putere în drumul spre Hristos!

• **Icoana Maicii Domnului „Prodromița"** a fost cinstită așa cum se cuvine săptămâna aceasta prin priveghere și Liturghie, frații de la Asociația Sf. Iosif cel Milostiv mulțumindu-i pentru ajutorul pe care îl dă mereu (*foto*).

Grecia însorită

ȘTIRI

• Agenția de știri Basilica oferă celor care călătoresc vara aceasta în străinătate, lista parohiilor românești din diaspora unde pot participa la Sf. Liturghie: **https://basilica.ro/lista-parohiilor-romanesti-din-destinatii-de-vacanta/** (sursa*: basilica.ro*)

• Ion Semeniuc, un nord-bucovinean în vârstă de 90 de ani, a inaugurat duminică, la Voloca, în regiunea **Cernăuți, un muzeu al țăranului român**. Acesta cuprinde peste 200 de exponate din colecția vârstnicului: obiecte de cult, unelte de muncă, costume tradiționale specifice zonei, documente vechi. (sursa*: basilica.ro*)

• Săptămâna trecută s-a desfășurat la Iași **masterclass-ul de cânt bizantin** atât în format fizic cât și în format online. Au participat aproximativ 140 de persoane, invitații care au susținut cursurile fiind din țară și din Grecia. (sursa*: basilica.ro*)

• Renumita icoană **Troița** pictată de Sf. Andrei Rubliov **s-a întors în Lavra Sergiev Posad** de lângă Moscova după 100 de ani de exil impus de comuniști la Muzeul Tretiakov. Săptămâna trecută a fost semnat acordul prin care icoana a reintrat în proprietatea Bisericii Ortodoxe Ruse. (sursa*: orthodoxchristian.com*)

LIBRĂRIA LOGOS ne recomandă

Galina Răduleanu

JURNALUL UNUI PSIHIATRU

Galina Răduleanu a înfruntat temnițele comuniste. Iar apoi și-a dus crucea de medic psihiatru. Informațiile cuprinse in acest jurnal poartă amprenta caracterului autoarei, o pildă de luptătoare pentru dreptate și adevăr, de la care viitorul psihiatru poate lua un exemplu de profesionalism, devotament, implicare și... optimism!

Arhiva pdf a revistei: https://archive.org/search.php?query=Maximina+pentru+suflet&sort=-publicdate
Contact: revista.maximina@gmail.com sau la tel. 0734.194.372. Mulțumim tuturor pentru rugăciuni și ajutor!

MaxiMina

Foaie ortodoxă pentru suflet

Numărul 22 (CXXXV) 16 iulie 2023

Sfinții săptămânii

D 16 - DUMINICA A VI-A DUPĂ RUSALII (a Sfinților Părinți de la Sinodul IV Ecumenic); Sf. Sf. Mc. Atinoghen;

- Mărturisitorul Spiru Blănaru (1949)

L 17 - Sf. Mare Mc. Marina; Sf. Noi Mucenici Nicolae Țarul, Alexandra, copiii : Olga, Tatiana, Maria, Anastasia, Alexie și cei împreună cu dânșii - ULEI

M 18 - Sf. Mc. Emilian de la Durostorum; Sf. Mc. Elisabeta, ducesa Rusiei și monahia Varvara; Sf. Cuv. Pamvo de la Pateric

Mi 19 - Sf. Cuv. Macrina, sora Sf. Vasile cel Mare; Sf. Cuv. Serafim de Sarov - aflarea moaștelor

- Mărturisitorul Ierom. Arsenie Papacioc (2011)

J 20 - Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul

V 21 - Sf. Prooroc Iezechiel; Sf. Cuv. Rafael și Partenie de la Agapia; Cuv. Simeon cel nebun pentru Hristos și Ioan Sihastrul

S 22 - Sf. Mironosiță Maria Magdalena, cea întocmai cu Apostolii; Sf. Cuv. Mc. Marcela din Hios; Sf. Cuv. Cornelie de Periaslav

Păr. Efrem din Arizona

Cum să trecem prin aceste vremuri

> ***Cel mai important lucru este numele lui Hristos și văd acum că oamenii pot învinge numai prin iubire.***

Gheron Iosif ne spunea două lucruri mereu: *răbdare* și *rugăciune*, și acum ne ajută atât cât ii permite pronia lui Dumnezeu. Fiind în ascultare față de el, nu ne-am certat niciodată între noi.

Astăzi trăim alte vremuri. Dumnezeu are altă măsură pentru cei de azi. Gheron Iosif avea o facultate duhovnicească. Sunt mulțumit că voi sunteți la liceul duhovnicesc. Astăzi este așa o mare furtună care distruge totul în calea ei. Țineți aproape de tradiția pe care v-am transmis-o și să știți că azi este o mărturisire să spui că Domnul nostru Iisus Hristos este Dumnezeul nostru.

Cel mai important lucru este numele lui Hristos și văd acum că oamenii pot învinge numai prin iubire. Viața mea a fost osteneală și durere: am trăit în sărăcie pe vremea nemților, foamete în timpul ocupației, ispite și suferințe în mănăstire. O luptă grea. Doar numele lui Hristos și al Maicii Domnului mi-au dat putere. Cine nu cheamă zilnic numele lui Hristos și al Maicii Domnului nu este creștin.

Sfinții Părinții erau luminați de Duhul și astfel ne-au lăsat aceste mici rugăciuni. Câteva cuvinte: *„Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-ne pe noi*" și *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi*". Nu e nevoie să citim enciclopedii sau multe cărți. Cu aceste două mici rugăciuni orice creștin se poate mântui.

Astăzi simțim că lucruri catastrofale se vor întâmpla și se întâmplă zilnic. De aceea alergăm la mănăstire și la biserică, dar nu trebuie să ne temem. Gândește-te, dacă o singură ceată de îngeri s-a transformat în demoni și au făcut atâta rău, cât de mult pot să ajute nouă cete de îngeri. Odată L-am văzut pe Hristos pe tronul Său și lângă El stătea Maica Domnului și cetele Îngerilor și Sfinților. Așteptau un semn de la Hristos să ajute omenirea în această situație în care se găsește. Atunci când ne umplem inima cu Hristos, în fiecare zi credința noastră se întărește și putem să înfruntăm orice situație. Maica Domnului se roagă pentru noi și mijlocește ca să avem credință și putere.

Câteodată se întâmplă să apară neînțelegeri între noi. Acestea sunt lucruri omenești. Nu vor dispărea niciodată. Noi trebuie să le depășim și să alergăm la Hristos.

Trebuie să avem mintea la ce ne-a pregătit Hristos în Împărăția Sa, dupa a doua Sa venire.

Înainte de a împlini optzeci de ani vizitam adesea raiul. Și acum fac acest lucru dar, desigur, vârsta își spune cuvântul. Odată, Domnul m-a luat de mână și mi-a zis: *„Aici ai construit o biserică, aici ai spovedit și ai salvat un om, aici ai alinat pe cineva, aici ai mustrat pe cineva...*". Cu alte cuvinte, El îmi spunea tot ce am făcut și îmi dădea o așa de mare bucurie prin cuvintele Sale încât I-am spus: *„Dulcele meu Iisus, nu mai pot îndura această bucurie. Voi exploda. Adu-mă înapoi*". Și atunci reveneam în camera mea. Odată, în rai am văzut un bărbat foarte frumos (un cavaler). Lângă el era un cal cu o coadă frumoasă. În sinea mea am simțit invidie față de el. Aș fi vrut și eu să am un astfel de cal. Atunci el a țipat la mine și mi-a zis pe un ton de comandant: *„Mergi și spune armatei că ariergarda este nepăzită și dușmanul va ataca acolo*" (adică diavolii). Am alergat și am făcut ce mi-a zis. M-am întors să îi spun că am făcut ce mi-a zis. M-a îmbrățișat, m-a sărutat, s-a urcat pe cal și a plecat zâmbind.

În fiecare zi trebuie sa avem „pașaportul" la noi. Odată am spovedit pe cineva în spital care suferea de amețeală și a doua zi a murit. Făcuse ceva bun în viața sa și a fost salvat în ultimul moment. **Trebuie să fii atent și disciplinat. Să te lupți în fiecare zi cât de mult poți.**

Vă las ca testament să cunoașteți pe Duhul Sfânt. Lucrați ca să-L primiți în sufletele voastre, ținând poruncile Evangheliei și având pace în suflete. Să aveți iubire, înțelegere și să strigați numele Domnului și al Maicii Sale. Fie ca îngerii să vă însoțească!

Versuri

Spre culmi

Carmen Sylva

Lăsând Sinaia, plaiul suitor răzbate
Spre stânci rostogolite într-al Peleșului vad,
Peste puhoaie, ferigi, buturugi, zăgazuri răsturnate,
Acolo izbucnesc Carpații o cetate din oștiri de brad.

Bucegii-amenință ca iazme-n urmă, dedesubt,
Pe când urcușul, drum spre cer desface,
La văgăuna unde stau molizii cu vârful rupt,
Cuvântul sufletului, cântec se preface.

Torentul prăbușit, în fund de văi vuiește,
Când din hățiș spre pragul crestelor călcând,
În legănat, cu nepăsare ursul hoinărește,
Iar vulturul pe slăvi rotește priveghind.

Din nori giulgiu negru zdrențuind,
Uriești mână turma de balauri și jivini,
Furtuna duduie-n cazanele de smoală clocotind,
Amnarul fulgerelor bate, scăpărând lumini.

Trăsnite trunchiuri spre adânc de hăuri năruiesc,
Spărgând răsunet, prin singurătăți de veșnicie,
Împărăția pietrei și-ntreg îndemnul Firei stăruiesc:
„Înalță-te în tine, spre Tărie".

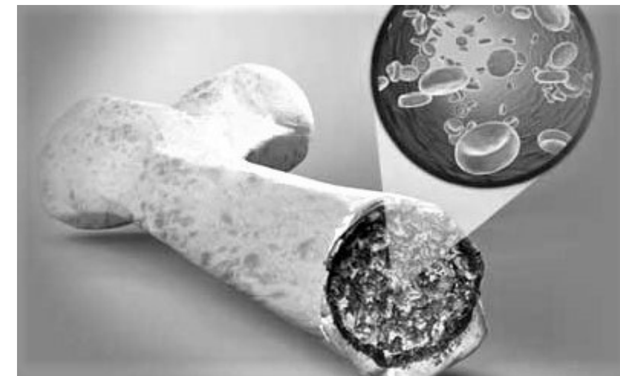
Dovezi biologice în sprijinul CREAȚIEI

Dr. Jeff Tomkins

După cum ne spune Scriptura, Pământul are o vechime de aproximativ 6.000 de ani, iar viața apare la doar câteva zile de la început. Evoluționiștii cred, dimpotrivă, că planeta noastră are o vechime de 4,6 miliarde de ani, iar viața a apărut cu aprox. 3,5 miliarde de ani în urmă. Însă ei nu au reușit nici până astăzi să explice cum a apărut viața. Se vorbește de apariția bruscă, din nimic a primei molecule, de unirea „magică" a primelor celule. Însă nu există niciun fel de dovezi care să confirme teoria evoluționistă. Au existat mai multe încercări de a crea condițiile primordiale – un om de știință chiar a pus împreună mai multe proteine, lipide și acizi nucleici, într-o mlaștină (cum era suprafața Pământului în primele zile de la creație), sperând să obțină o primă celulă, dar nu a ieșit nimic. Și atunci, această cifră de 3,5 miliarde de ani este total nedovedită și nejustificată, dar ei continuă să creadă în ea.

Pe de altă parte, susținerea oamenilor de știință creștini că Biblia spune adevărul și în ce privește creația, dacă nu poate fi dovedită, ne găsim în situația în care orice alt lucru cuprins în Sfânta Scriptură ar putea fi considerat fals.

Însă vechimea vieții pe pământ ar trebui să poată fi dovedită. Până acum avem dovezi palpabile ale fosilelor, care arată o creație mult mai nouă decât cea a evoluționiștilor. Și nu doar atât, ci o apariție bruscă a unei forme de viață complexe și de o mare diversitate. Revenind la nou, țesuturile moi din carapacea fosilelor face dovada că acestea nu pot avea miliarde de ani, ci că s-au păstrat așa datorită unui eveniment mult mai recent, care le-a înlesnit conservarea, cum ar fi o inundație majoră (ca potopul de pe vremea lui Noe – în paranteză fie spus, pe Muntele Everest s-au descoperit urme de orga-

nisme marine, care nu aveau ce să caute acolo decât dacă la un moment dat muntele ar fi fost acoperit de ape!). Straturile cele mai vechi găsite pe fundul mărilor sunt anterioare potopului și în ele se regăsesc aceste fosile. Așadar, nu există ceva mai vechi pe pământ, decât aceste straturi cu fosile de acum 4.500 de ani. Mai mult, oricare alt strat geologic studiat conține fosile cu țesuturi moi, ce atestă vârsta mică a Pământului.

Este ciudat că toate aceste studii au fost realizate și apoi consemnate tocmai de cercetătorii evoluționiști. În ciuda acestui fapt, ei refuză să recunoască adevărul și spun că se pot înșela, că formele de viață pot fi de sute de milioane de ani. Însă te întrebi cum pot să susțină asemenea ipoteze, dacă tot cercetările lor i-au dus la concluzia că țesuturile, proteinele, ADN-ul **se degradează destul de rapid în timp, deci nu ar fi putut rezista sute de milioane de ani**!

Așadar, existența țesuturilor moi în aceste fosile este un prim argument biologic cu privire la adevărul creației cuprins în Biblie. Mai mult, **în 2019 Mary Schweitzer a descoperit astfel de țesuturi moi** și chiar celule de sânge **în femurul unui T-Rex** expus la muzeul Smithsonian din Washington, iar specialiștii de acolo au numit această descoperire „periculoasă", căci punea sub semnul întrebării vechimea Pământului în concepția evoluționistă. Deși cercetătoarea a publicat un studiu despre acest lucru, presa a fost foarte „tăcută" și puțini oameni obișnuiți știu despre el.

Un grup de oameni de știință au reușit să extragă **drojdie dintr-un chihlimbar și să facă bere**, dovadă că era încă vie, lucra. Însă aceasta a fost găsită în zona invadată de ape marine, deci sărată, care explică rezistența ei timp de 4.500 de ani, de la potop încoace. Evoluționiștii au spus că drojdia (care este practic un microb) are 40 milioane de ani. Dar, după cum am spus mai sus, niciun fel de particulă moleculară nu poate rezista atâta vreme. Contrazicându-se, evoluționiștii au afirmat că din nou este o anomalie, că nu poate fi vorba de doar câteva mii de ani, ci de sute de milioane. Ca atare, pentru ei nu contează dovezile clare și științifice, ci doar să-și susțină teoria evoluționistă cu orice preț, pentru care spun mereu că au nevoie de alte și alte dovezi, deci este un cerc vicios.

Din păcate, când mintea și inima sunt atât de împietrite în fața oricăror dovezi creaționiste, singur Dumnezeu mai poate lucra cu acești oameni de știință și să le deschidă ochii.

Arta bizantină ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC (1)

Caracteristicile artei bizantine

Arta bizantină poartă amprenta gustului celor care au fost promotorii ei aproape exclusivi: *monarhia* și *Biserica*. Continuitatea acestei arte timp de peste 1000 de ani se datorează acestor două forțe, care i-au acordat tot sprijinul și puterea lor, cu adevărat absolută. Împărații favorizau stilul prețios și rafinat al curții, ierarhii sau egumenii mănăstirilor impuneau artiștilor imaginea unei lumi a spiritului și ascezei, dar indiferent de aceste nuanțe, arta bizantină i-a fost închinată lui Dumnezeu până într-atât încât însăși arta curții imperiale era cuprinsă în temele și motivele iconografiei creștine.

Figura umană era modulul decorației în Bizanț, totul se făcea raportat la ea. Aceasta dovedește preferința pentru atitudinea frontală a personajelor, fără nici o preocupare pentru anatomia lor reală: Hristos sau împăratul poate depăși cu un cap sau mai mult figurile care îl înconjoară, mâna binecuvântând a unui sfânt are aceeași dimensiune ca și capul său, natura și arhitectura sunt subordonate figurii umane. Scopul acestor mutații este evident: artistul bizantin nu oferă privitorului o reproducere a naturii ci o *interpretare* a acesteia după o scară de valori deja fixată, pe care privitorul e invitat să o accepte. **Pictura bizantină e o imagine pentru „ochii interiori", ea trece dincolo de aparența ființelor și a lucrurilor tocmai pentru a le transmite esența**. Criteriul artei bizantine nu este conformitatea cu natura ci cu ideea unei frumuseți perfecte, suprasensibile, spirituale. Arta trebuia nu doar să înfățișeze adevărul ci și să îl propage, funcția ei nu e doar cognitivă ci și educativă, formatoare.

Amprenta asupra locurilor noastre

O posibilă cronologie a artei bizantine pe teritoriul țării noastre ar începe cu influența directă a Imperiului asupra lumii bizantino-romane de la sud de Dunăre și cu ecouri ale noii religii și a formelor de artă care o exprimă în întreg spațiul carpato-dunărean. Ea va continua cu răspândirea artei bizantine din epoca paleologă în diferite țări din spațiul balcanic, inclusiv în țările române și cu tradiția perpetuată și după căderea Imperiului prin propagarea unei arte și a unei civilizații care nu avea cum să înceteze odată cu sfârșitul politic al lumii care a născut-o.

Religia creștină s-a răspândit pe teritoriul Daciei prin intermediul coloniștilor veniți din întreg Imperiul roman, iar în Scitia Minor, Dobrogea de mai târziu, prin misionarism apostolic, mai exact prin predicile Apostolului Andrei, cel căruia „i-a căzut la sorți să evanghelizeze Scitia".

Mărturie a amploarei pe care o ia noua credință stau numeroasele obiecte creștine vechi, bazilicile paleocreștine sau monumentele funerare cu inscripții, dar mai cu seamă consemnarea unui număr impresionant de martiri din timpul persecuțiilor lui Diocleţian și Galeriu dintre anii 303-304, mulți cunoscuți și pomeniți până astăzi în Sinaxare, alții rămași necunoscuți (*cine va merge anul acesta în Dobrogea, poate să se oprească într-unul din următoarele locuri în care s-au păstrat urme ale credinței strămoșilor noștri: Constanța, Cernavodă, Mangalia, Histria*).

Cruce bizantină, Călărași, sec X

După stabilirea hunilor în Câmpia Panonică, urmată de expediția lor pustiitoare de-a lungul Dunării către Balcani și Constantinopol, în prima jumătate a secolului al V-lea, și mai ales după căderea Imperiului Roman de Apus (476), **întreaga regiune carpato-dunăreană intră în sfera intereselor economice și culturale ale Imperiului Bizantin.**

Monumentele arhitecturale cele mai importante ridicate în această perioadă sunt **bazilicile** paleocreștine; nici una dintre ele nu a supraviețuit dezastrelor produse de migrația slavilor și a bulgarilor din secolele VI-VII, dar vestigiile arheologice (fundații, pavimente, detalii de elemente sculptate) ne ajută la reconstituirea tipului de plan. Cele mai multe bazilici paleocreșine au fost descoperite la Tomis, Callatis și Histria, orașele mai dezvoltate ale Dobrogei acelui timp. La Tomis s-a păstrat o suprafață însemnată de aproximativ 850 m2, un adevărat covor din marmură și ceramică în șase culori, cu motive geometrice și florale. Pe pereții unor cripte sau în diferite morminte creștine apar fragmente din decoruri florale sau geometrice, ghirlande, simboluri creștine, reprezentări precum peștele, porumbelul, frunza de palmier, dar cel mai ades motivul crucii. Uneori crucea este înlocuită de monograma lui Iisus Hristos (în greacă I X și X P), ades flancată de literele A și Ω.

Obiectele găsite de arheologi păstrează și ele dovada vechimii credinței creștine la noi: cruciulițe de aur, argint, bronz, catarame, cercei, opaițe, toate decorate cu semnul crucii sau alte simboluri creștine.

(va urma)

Noii mărturisitori

Și Aradul are mărturisitorii săi din sec. XVIII

Pr. Gheorghe Ciuhandu (†1947)

Din vremea marilor sforțări catolicizante în județul Aradului ne-a rămas un caz caracteristic al unui german, **Antoniu Habata**, zis și Neamțu. Iată, pe scurt, povestea zbuciumată a acestui suflet de erou, care îndrăgise Ortodoxia românească tocmai în vremile acelea de mari persecuții. Antoniu Habata s-a născut pe la 1693, în **Comlăuș** din tată german catolic și mamă româncă ortodoxă. De tânăr rămâne orfan de tată și se susține intrând în serviciu la deosebiți „domni" până pe la vârsta de 20 de ani. Atunci, fiind mare strâmtoare de foamete, s-a dus în Sibiu să-și caute rostul de trai. Dar, în zadar. De aceea se întoarce pe la Avrig (j. Sibiu), unde se căsătorește cu o fată româncă ortodoxă.

Așa se vede, în Avrig a trecut la Ortodoxie în toată regula, pe la 1718, încununând astfel opera morală începută de mama sa, româncă ortodoxă. Dar de la Avrig s-a întors, după o vreme oarecare în satul său natal, la Comlăus, cu soția sa cu tot. Acolo era stăpân al pământurilor un catolic care avea mare ură față de ortodocși. Auzind că Antoniu trecuse deplin la dreapta credință, în 1745 groful l-a dat pe mâna administrației. Cum o spune el însuși, făcuse cunoștință cu temnița din Arad în două rânduri.

Din închisoare, Antoniu face o o cerere Consiliul Locotenențial din Buda pentru a fi eliberat. Cei în drept constată că numitul a fost prea din destul „examinat" de diregătorii bisericești și ai administrației politice, spre a se converti, - dar **nici după îndelungatele mizerii ale închisorii nu vrea să se întoarcă**. De aceea comitatul scrie Consiliului regesc din Buda, întrebând: ce să mai facă cu dânsul, deoarece acum era pentru a doua oră în închisoare pentru „apostazia" sa. Consiliul locotenențial răspunde (2 April 1748): *să nu i se dea drumul din închisoare, ci să i se facă proces în regulă*. El spune cu acel prilej că se născuse din tată catolic și din mamă româncă ortodoxă. Când i se făcea interogatorul – în 29 April 1748 – așa ni-o spune el însuși, că era de vreo 55 ani și că robea deja de șase luni.

Întrebat fiind că de ce a trebuit să-și schimbe religia, dacă tatăl său a fost „papist" – el răspunde că rămânând orfan de tată, până la vârsta de 20 de ani a slujit când la unul când la altul, și apoi din pricina foametei de pe atunci din Țara Ungurească a plecat la Sibiu, spre a-și afla serviciu, dar negăsindu-și, a trecut la Avrig, unde s-a și căsătorit cu o română, și de atunci trăiește în legea românească. Pe vremea acelei investigații, dânsul era ortodox de vreo 30 de ani.

Provocat să se întoarcă la catolici și amenințat cu poruncile împărătești, el răspunde: *„Sunt în mâinile nobilului Comitat, poate face cu mine ce vrea"*; dar *„deoarece eu am îmbătrânit în legea românească, în aceea doresc să trăiesc și să mor"*.

Comisia îi puse în vedere că, dacă se întoarce la catolici poate fi sigur de mântuirea sufletului și că va scăpa și din închisoare. El însă răspunde: *„Eu nu voi fi niciodată papistaș, ci rămân până la moarte în legea (credința) românească, deoarece în aceasta am îmbătrânit"*.

Au căutat apoi să-l descoase cu aceea că alții l-ar fi sfătuit să se poarte cu îndărătnicie, - el însă tăgăduiește că ar fi fost influențat de cineva. Recunoaște, însă, că în temniță a fost cercetat de preoți români, care i-au adus pâine, dar sfaturi nu i-au dat, deoarece dânsul și altfel este hotărât de la sine să moară în credința românească.

La 13 Mai, același an (1748), adunarea comitatensă care se ținea în Arad aduce împotriva dânsului sentință în care se spune că numitul a respins orice sfaturi și dojeniri și orice fel de mijloace, mai blânde și mai aspre, de capacitare. De aceea îl judecă la o pedeapsă care să înfrice și pe alții, și anume: să fie închis pentru toată viața lui, ținut numai cu pâine si apă; iar dacă ar da dovadă de pocăință adevărată și s-ar converti, să i se redea libertatea.

Totuși, după 2 ani este eliberat pentru că trecuse la ortodocși înainte de emiterea legii de pedepsire a acestui fapt. Antonie Habata, zis si Neamțu, scapă de-abia acuma și suferi, acum a doua oară, pentru cinstea Ortodoxiei, temniță de doi ani și zece luni (Nov. 1749- 21 Aug. 1750), mare parte din robie numai cu pâine și apă.

VEŞMINTELE preoțești (1)

Pr. Ene Branişte

Toate veşmintele preoţeşti au la bază respectul înnăscut faţă **de Dumnezeu**, de care **nu ne putem apropia decât numai cu o anumită dispoziţie sufletească şi cu veşminte special adaptate**.

Încă din perioada Vechiului Testament şi mai ales în cea de după venirea Mântuitorului, serviciul divin public a fost caracterizat prin strălucirea sa, prin săvârşirea lui de către preoţi şi arhierei şi prin îmbrăcămintea lor din timpul serviciilor, încât întrecea toate serviciile lumeşti din acel timp prin fast şi frumuseţe.

În Vechiul Testament vedem cum Dumnezeu i-a poruncit lui Moise şi i-a zis: *„Ia pe Aron şi împreună cu el şi pe fiii lui, veşmintele, mirul de miruit… Apoi a îmbrăcat pe Aaron cu hitonul (tunica), l-a încins cu brâul şi l-a îmbrăcat cu meilul (mantia), i-a pus efodul (umărarul) şi l-a încins cu brâul efodului şi i-a strâns cu el efodul; după aceea i-a pus hoşenul (pieptarul), şi în hoşen i-a pus Urim (arătarea) şi Tumim (adevărul). Iar pe cap i-a pus chidarul (mitra), iar în partea lui de dinainte tăbliţa de aur, diadema sfinţeniei…*” (Levitic 8, 1-2, 7). Pe lângă aceste veşminte ale arhiereului din Legea Veche mai întâlnim şi veşminte ale preoţilor, pe care aceştia le îmbrăcau atunci când slujeau, fiind indicată în Sfânta Scriptură şi culoarea lor, precum şi formatul lor (Ieşire 39).

Dar preoţia Vechiului Testament a fost umbra sau preînchipuirea preoţiei lui Hristos, iar preoţia creştină înfăţişează dumnezeiasca slujire a Domnului. Din această cauză, toate veşmintele preoţeşti sunt făcute din *materiale strălucitoare* şi împodobite cu semnul Sfintei Cruci (Efeseni 2, 16), care este mărturia jertfei şi a biruinţei.

Întrebuinţarea veşmintelor în Biserica creştină este foarte veche. Sf. Apostol Pavel spune: *„Când vei veni, adu-mi felonul, pe care l-am lăsat în Troada, la Carp*” (II Tim. 6, 13). De asemenea, un felon al Sf. Apostol Petru s-a aflat în Antiohia, iar despre Sf. Grigorie Dialogul ni se spune că avea o haină preoţească a Sf. Evanghelist Ioan.

Începând din **secolul al IV-lea** este cunoscută întrebuinţarea în serviciul dumnezeiesc a mai tuturor veşmintelor folosite astăzi, după cum reiese din documentele din acea perioadă. Istoricul Eusebiu de Cezareea vorbeşte despre *„preoţii iubiţi ai lui Dumnezeu, care sunt îmbrăcaţi cu sfânta tunică, împodobiţi cu coroana măririi şi acoperiţi cu haina preoţească*”. Despre Sf. Împărat Constantin cel Mare ne spun istoricii că a cumpărat veşminte scumpe pentru Biserica Învierii din Ierusalim.

Unele dintre aceste veşminte erau confecţionate după modelul celor din Vechiul Testament, iar altele au fost făcute în concordanţă cu întrebuinţarea lor în cultul creştin şi cu înţelesul simbolic care li s-a atribuit. Astfel, până în secolul al IV-lea, întâlnim: *tunica, stiharul* şi *felonul*. Începând din acest secol, întâlnim *orarul*, în secolul al V-lea, menţionat în scrierile Sf. Isidor Pelusiotul, *omoforul* ca veşmânt arhieresc. În secolul al VIII-lea în tâlcuirea liturgică a Sf. Gherman, patriarhul Constantinopolului, găsim indicate: stiharul şi orarul pentru diaconi; stiharul, orarul dublu, felonul şi brâul pentru preoţi şi stihar, brâu, epitrahil, felon şi omofor pentru arhierei. În scrierile arhiepiscopului Simeon al Tesalonicului (secolul al XV-lea), găsim, mânecuţe pentru preoţi şi arhierei, sacosul pentru patriarhi şi crucea pectorală pentru preoţi.

În privinţa culorii materialului din care se confecţionau veşmintele, la început era culoarea **albă**, ca simbol al curăţiei. Apoi au început să fie folosite şi **alte culori**, ca roşu, verde, purpuriu şi negru, fiecare având semnificaţia ei. Albul este icoana bucuriei şi a curăţiei, culoarea roşie simbolizează sângele vărsat de Domnul şi de sfinţii Lui, cea verde este simbolul nădejdii în fericirea cea veşnică, iar cea neagră este simbolul căinţei şi al tristeţii.

(va urma)

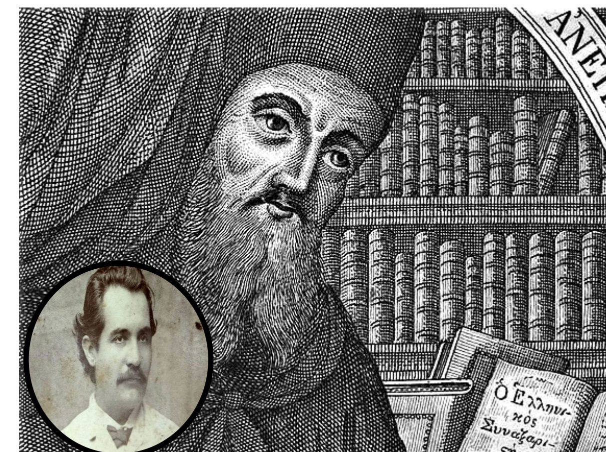
ÎNTÂLNIRE ÎN DUH:
M. Eminescu și Sf. Nicodim Aghioritul

Virgil Cândea

Eminescu a profitat de lectura unei cărţi „folositoare de suflet” a Sf. Nicodim Aghioritul, a cărei tălmăcire în româneşte, făcută la 1819 sub titlul: ***Carte sfătuitoare pentru păzirea celor cinci simţuri, a nălucirii şi a inimii***, se păstrează la Biblioteca Academiei. Întâlnirea poetului cu una dintre scrierile mari ale spiritualităţii orientale târzii şi impresia negreşit puternică pe care i-a făcut-o lectura acestei scrieri ne par a depăşi aspectele de ordin filologic.

Rezultatele analizei întreprinse de cercetători sunt concludente în ceea ce priveşte **împrumuturile de cuvinte, motive, exemple, imagini şi chiar idei**, împrumuturi atestate de existenţa unor elemente de construcţie provenind din cartea lui Nicodim. Din *Cartea pentru paza celor cinci simţuri* este luat motivul lui Narcis în portretul fetei de împărat (Călin); de acolo vin, în acelaşi poem, termeni ca *nălucire* (în sens de “închipuire”), *idol, împătimire, împistrit*; la fel, notele de lectură despre Ochi, folosite apoi în Călin, sau încercările de versificare a unor întregi pasaje din Nicodim, păstrate în caietul eminescian 2262. Acestea din urmă au dus apoi la creaţii ca *Pentru păzirea auzului*, şi astfel se explică originea motivului lui Xerxes îndrăgostit de un platan.

Din acelaşi manuscris provin expresiile: „cămara tristei inemi” (*Când te -am văzut, Verena…*); „ochii, fecioare închise în cămări” (ms. 2262, f. 120); „încăperile gândirii” (*Călin*); motivele castrării băieţilor (*Pentru păzirea auzului*), al ispitei sirenelor (ibidem), al patimei lui Honoriu pentru o căţeluşă (ibidem), ca şi întregul procedeu al rezistenţei la patimă prin despuierea iubitei de toate atributele frumuseţii (variante la *Când te-am văzut pe tine, am zis răstit în sine-mi* şi la *Gelozie*). Toate aceste împrumuturi dovedesc pe de

o parte **interesul acordat de Eminescu lecturilor sale din Nicodim** – aparent în 1876 –, iar pe de altă parte **persistenţa elementelor culese din textul autorului aghiorit şi folosite**.

Exemplele citate pot fi sporite. Aşa, versul „**A ochilor privire ca mâni fără de trup**” reia imaginea Sf. Vasile cel Mare: „Ochii sunt cele două mâini fără trup“; imaginea simţurilor, „**fereştile gândirei**”, este de comparat cu pasajul din Nicodim: „Iară fiindcă mintea aceasta să închide oareşicum în palatul trupului ca într-o temniţă întunecoasă, pentru aceasta s-au făcut de Ziditoriul, ca atâte ferestri, cele cinci simţiri ale trupului…”. A se compara, de asemenea: „De-aceea **pază bună** – fereşte ochi-n laturi / şi cu muieri frumoase tu să nu stai la sfaturi / Uşor te biruieşte poftirea frumuseţii…”, cu: „te păzeşte bine de a-ţi ospăta ochii tăi cu privirea cea iscoditoare a feţelor celor frumoase, ca nu cumva să te biruiască poftă a frumuseţii”. În sfârşit, însemnarea „**Dintru a vedea se naşte a îndrăgi**” nu este decât titlul unui paragraf din acelaşi capitol – „Pentru păzirea vederii” – al cărţii lui Nicodim.

Eminescu putea cunoaşte traducerea manualului ascetic aghiorit în ediţia sa imprimată în 1826 la Mănăstirea Neamţ, dar în 1875 recomandă spre a fi cumpărat de Biblioteca Universităţii din Iaşi. Pe acest exemplar se pot vedea până astăzi obişnuitele-i sublinieri în creion roşu şi albastru. De unde anume îşi procurase manuscrisul este greu de spus: poetul frecventa mănăstiri – ca Agaftonul de lângă Botoşani –, dar cumpăra cărţi şi codici româneşti vechi de la anticari, convins fiind de necesitatea studierii lor din punct de vedere lexical şi stilistic, ca mijloc de apărare împotriva „stricării limbei” şi a neologismelor inutile.

Întâlnirea lui Eminescu cu scrierile produse de acest curent şi – prin ele – cu tradiţia de gândire athonită este, aşadar, excepţională şi ea trebuie, credem, reţinută atât pentru cercetările privind continuitatea culturii româneşti, cât şi pentru cunoaşterea ultimelor ecouri ale operei Sf. Nicodim din Naxos în literatura europeană. Capabilă să reţină atenţia şi să hrănească alcătuirea unuia dintre cei mai mari poeţi ai lumii moderne, cartea Aghioritului primea, negreşit, încă un îndreptăţit omagiu, confirmând vechea învăţătură medievală despre textele care pot fi citite „în multe feluri”, fiind „pâine din care se vor sătura cu miile”.